

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

48 Accessus, & regressus qualiter differunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

to in antiquo, cap. referente, & ca. præterea, de præben-
aut etiam nouo Concil. Trident. sess. 7. c. 4. de refor. & sess.
24. cap. 17. de refor. regulariter ipso iure vacare non cen-
tur; præsertim cum pœna ipso iure non incuratur, nisi in
casibus a iure expressis gl. in c. vit. de iur. patro. Concilium
autem id expresse non dicit, & per tacitos intellectus iuris
correctio fieri non debet, gloss. in cap. cupientes, §. quod si
per viginti, de elect. in 6. immo Concilium in illo capite
quarto solum loquitur expresse de curatis incompatibili-
bus; & sine correctione iurium antiquorum intelligi com-
modè potest de Dignitate, & Personatu non curatis, ca. de
multa, de præben. & de simplicibus, & vniuersis eius-
dem ecclesiæ, c. literas, de concess. præb. & cle. si. eo. tit. Nec
villam vacationem nouam ipso iure addere; sed veterem
confirmare Concilium voluit, & disponere quod benefi-
cia incompatibilia, quæ per vetus ius vacabant, etiam per
illud nouum ipso iure vacent.

DECISIO XXXIX.

Ex consil. 1. alias 5.

43 **D**uo beneficia simplicia obtinens in eadem ecclesia pa-
rochiali, pro quorum vno tenetur celebrare duas
Missas in mense in vno altari, & vnam pro alio in alio al-
tari, dummodo vnum non sufficiat ad honestam sustentationem
habentis, incompatibilia non sunt, c. gratia, de rescrip. in 6. cle. gratia, tit. eo. Par. in c. extirpanda, num. 33. de
præb. Quamuis enim duo beneficia simplicia vniuersalia,
vt duæ præbendæ, vel duæ canonice sub eodem testo in-
compatibilia sunt, c. literas, de concess. præb. de si. de præb.
differant tamen, & dissimilia, vt sunt prædictæ Capella-
niæ & altaria, (cum habeant diuersa munera & onera, v-
num siquidem est in vno loco, & alterum in alio situm, &
vnum habet vnum onus, & alterum aliud) compatibilia
sunt, c. cum te, de rescrip. c. olim, de re iudic. & c. 1. de consue.
in 6. quandoquidem ea beneficia vniuersalia sunt, quæ ad
vnum & idem officium sunt instituta.

DECISIO XL.

Ex consil. 36. alias 22.

44 **T**hesaurarius alicuius ecclesiæ, de alijs duabus Capel-
lanijs eiusdem ecclesiæ prouisus, quas alij Thesaurarij
ex consuetudine immemoriali tenere solebant, neque
illis neque Thesauraria est ipso iure priuilegiata, si illa non sit
sufficiens ad honestam eius sustentationem; eo quod con-
suetudo rationabilis, & legitime præscripta vim priuile-
gij, & legis habet, c. si. de consuetu. & pluralitas beneficiorum,
non sint curata, vel Dignitates, vel Personatus, aut of-
ficia, de multa, de præb. aut beneficia vniuersalia, c. literas
de concess. præben. non est illicita ei, qui non habet vnum
beneficium sufficiens ad viuendum decenter; alioquin se-
cus. Gl. in c. dudum. 2. de elect. Trid. sess. 24. c. 17. de ref. vn-
de consequenter Thesaurarius talis dictas capellanas, &
Thesaurariam tenere potest; modo Thesauraria ad decen-
tem eius sustentationem non sufficiat.

DECISIO XLI.

Ex consil. 37. alias 20.

45 **P**arochus, cui parochia tenuis viginti quatuor ducato-
rum non sufficit ad decenter viuendum duas Capel-
lanias tenues cum Episcopi dispensatione retinere potest,
nec aliquam propterea censuram incurrit; potestque Epi-
scopus capellanas prædictas beneficio curato vnire, c. si.
cut vnire, de excess. præl. ex Conc. Trid. sess. 27. c. 8. de refor.

DECISIO XLII.

Ex consil. 38. deest in Nouis.

46 **I**acet dispositio loquens generaliter, regulariter etiam
minimum includat, c. si proponente, de rescrip. & c. 2.
de appel. fallit tamen quando ratio, quæ in magno mili-
tat, non militat etiam in minimo, c. Etsi quaestiones, de si-
mon. vnde qui legi & dispositioni tempus duodecim an-
norum pro dignitate aliqua consequenda statutenti, bona fi-
de accedente superioris auctoritate contraueniret, non est
peccati mortalis condemnandus, nec defectus minimus,
qualis est viginti circiter dierum, respectu temporis ma-

gni duodecim annorum est attendendus, cum parum, &
nihil æquiparentur. Bald. in Auth. præterea, cap. vnde vir,
& vxor.

DECISIO XLIII.

Ex consil. 39. deest in Nouis.

47 **R**edulitas, & probatio iusta, quod alicui beneficio
quadraginta annis per substituutos & vicarios serui-
tum sit, absentem a residentia personali in vtroque foro
excusat; quia verisimilia iuste credi possunt, cum contra-
ria non probantur, c. quia non est verisimile, de præsump.
& ad canonicam prescriptionem quadraginta anni suffi-
ciunt, c. de quarta, de præscr.

DECISIO XLIV.

Ex consil. 40. deest in Nouis.

48 **B**eneficiarius a sententia iniusta priuationis appellas
si secuto compromisso possessionem continuauerit,
in foro conscientie beneficium diuinitere non tene-
tur, & fructus eiusdem perceptos, & percipiendos tuta cō-
scientia retinere potest, modo ius bonum in illo beneficio
habere se credat; eo quod sententia priuationis per appella-
tionem suspenditur, DD. in rub. de appel. & l. 1. ff. eod. &
ita illa non obstat beneficiarius cum suo titulo, & pos-
sessione remanet, donec per aliam sententiam iustam spo-
liatur; iniusta vero sententia in conscientia non obligat, ex
Inn. in c. quia plerique, de immu. eccl. nec tempus appella-
tionis curante compromisso currit.

DECISIO XLV.

Ex consil. 41. alias 2. de parochijs.

49 **M**ulieris habitus domicilium in vna parochia, & pa-
trientis in alia, vbi causa recreationis, belli, pestis, vel
alterius impedimenti habitabat ad aliquod tempus, ani-
mo reuertendi ad suum domicilium cessante impedi-
to, filius in illa parochia, vbi illa domicilium habuit, natus
censetur ita vt in ea beneficium sibi debitum habere pos-
sit. Glo. in l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Bartol. & Bald. in
l. huiusmodi, §. legatum, ff. de leg. 1. sicut & parochianus
alicuius ecclesiæ intra parochiam suam mori iudicatur, li-
cet moriatur extra illam, vbi aliqua de causa prædictarum
manebat, cum animo reuertendi ad illam, sine voluntate
domicilium mutandi, c. is qui, de sepul. in 6.

DECISIO XLVI.

Ex consil. 42. alias 30.

50 **P**ossessio triennialis beneficij cum titulo colorato bo-
na fide, sine simonia, & violentia acceptum in vtro-
que foro titulum verum, & beneficium suum facit,
etiam si titulus non fuerit Canonicus, glo. antiqua Guil. de
Monte Ferato in reg. 33. cancell. Rebu. de pacif. possess.
amplia. 3.

DECISIO XLVII.

51 **I**rregularis vna de causa obtinens beneficium, & postea
factus irregularis alia de causa, impetrans commissio-
nem a Papa ad quendam, vt dispensaret super prima ir-
regularitate, cum retentione beneficij, & commissarius ha-
bens auctoritatem dispensandi super secunda, dispensat
cum illo super illa secunda, auctoritate quam habet, sine
illa commissione, & a prima virtute commissionis, cum
retentione beneficij; nihilominus beneficium illud in ire-
gularitate obtentum retinere non potest; cum commissio
Pape de dispensando super retentione dicti beneficij sub-
reptitia sit, eo quod tacita fuit alia irregularitas, qua ex-
pressa non fuisset tam facile facta commissio de benefi-
cio retinendo, & proinde nulla fuit; vnde nec commissarius
virtute illius retentionem beneficij concedere potuit,
Arg. cap. postulasti, de rescrip. & Fel. ibid. cum ex nihilo ni-
hil effici possit. c. Non præstat, de reg. iur. in 6.

DECISIO XLVIII.

Ex consil. 44. alias 11. de verb. signif.

52 **Q**uamuis accessus, & regressus differant, ita vt de vno
ad alium inferre non liceat, eo quod habens accessum
agat de iure omnino nouo querendo, habens autem
regressum iuridicum, de iure antiquo recuperando agat,
ita

ita vt regressus in pristinum jus sit valde favorabilis, c. ab exordio. dist. 35. & Fel. in ca. cum omnes, de constitu. post Concilium tamen Tridentinum, sess. 25. cap. 7. de ref. equa ri videntur.

DECISIO XLIX.

Ex consil. 45. alias 11. de iniuriis, & damno dato.

Habens facultatem transferendi certam pensionem, coram tamen persona in ecclesiastica dignitate constituta, & eam coram Canonico cathedralis ecclesie sub conditione transferens, scilicet si in illa infirmitate moritur, qua tempore translationis tenetur, ipso moriente translatio non valet: Quis enim Canonicus cathedralis quo ad casum speciale, scilicet, vt possit esse delegatus Pape, c. statutum, de rescript. in 6. habenti dignitatem ecclesiasticam equiparetur; quia tamen Canonicus Ecclesie cathedralis, nec dignitatem habere, nec in dignitate ecclesiastica constitutus esse censetur; cum canonicatus sit beneficium simplex tantum; & translatio coram illo facta inualida, & nulla centri debet, ex eo quod translatio pensionis illius facta non fuit coram persona in ecclesiastica dignitate constituta, prout facultas data postulabat. Non tamen tenetur Canonicus, coram quo facta fuit, damnum refarcire, quod ex nullitate translationis prouenit illi, in cuius fauorem translatio illa facienda fuit; cum is coram quo agenda est translatio pensionis, non teneatur ad sciendum an translatio recte nec ne fiat, neque ad docendum Notarium verba, qua scribere debet; sicut neque testes coram quibus debet fieri ad illa tenentur; sed solum ad exhibendum presentiam suam, & intelligendum id, quod agitur; sed ad partes, quarum interest, videlicet ad beneficiarios pensionibus grauatos, & ad personam, in quam illa transfererentur, pertinere scire an actus ille, & translatio valida necne fuerit.

DECISIO L.

Ex consil. 46. alias 63. de simonia.

Pensionarius facultatem habens transferendi pensionem, eam transferendo cum reservatione exigendi eam quoad vixerit, Simoniacus est, & translatio, & reservatio nulla censetur; licet enim pensio beneficii non sit, quia tamen quid spirituale est, vel spirituali annexum sic transferendo simoniam committit; & cum translatio, & reservatio diuersa sint, solaque potestas eam transferendi pensionario concessa est, non autem referuandi, reservatio nulla erit, eo quod ad actus valorem voluntas, & potestas omnino necessaria sunt, c. cum super, de off. dele. excommunicationem vero contra simoniacos iure latam. Extrau. 2. de simo. per huiusmodi simoniam non incurrit, quia illa solos simoniacos in ordine, & beneficio comprehendit.

DECISIO LI.

Ex consil. 47. alias 4. de verb. signif.

Parochus, constituta pensione alteri super fructibus suae parochialis ea lege, vt quinquaginta sibi libera remaneant, ordinaria onera subire debet, extraordinaria vero accessoria pensionarius; vnde consequenter onus habendi clericum adiutorem, & candelas necessarias ad Missarum parochialium celebrationem, & cereorum, qui sunt necessarij ad portandum sacramentum infirmis, parochus subire tenetur; impensam vero olei necessarij ad sustentandam lampadem coram Sanctissimo Sacramento ardentem, & cereorum, qui de more ecclesie distribuuntur, & aliarum arborum, qua certis festis necessario debent distribui pensionarius subire debet, eo quod hec non videntur accessoria necessaria parochi, illa vero sic & quod pro his, nihil de consuetudine parochi communiter, sicut pro illis penditur.

DECISIO LII.

Ex consil. 48. alias 1. de Eccles. edif.

Pensionarius clericus habens pensionem impositam super aliquo beneficio ecclesiastico, & fructibus eius im-

pensas faciendas in refectione ecclesie pro rata sumptuum beneficii soluere tenetur, nisi pensio imposita sic fuerit, vt ab omni prorsus onere libera solueretur. gl. in cle. 1. de decim. Gigas tract. de pensio. q. 8.

DECISIO LIII.

Ex consil. 49. alias 1. de solutione.

Pensionarius, cui constituta est certa pensio super fructibus, & distributionibus cantoriae, vacante cantoria, per annum, & fructibus eius, qui in solis distributionibus consistunt, pensionem praefati anni, neque a Capitulo, neque a singularibus de illo, sed ab eo, qui succedit in dicta Cantoria exigere potest; esto quod, nec distributiones, nec fructus illius anni perceperit; Cum enim intentio Papae, qua seruanda est, super literis, de rescript. & c. si. de praeb. sit pensionario huiusmodi prouidere de pensione pro victu honesto illius vel parte soluenda de fructibus & distributionibus illius cantoriae, & constat Capitulum nihil de distributionibus illis accepit, sed illas totas peruenerit ad singulares de Capitulo, & aliud sit capitulum, aliud singulare de Capitulo, c. eam te, de rescript. nihil de Capitulo petere potest. Sed neque a singularibus Capituli illam petere valet cum nihil praedictarum distributionum ad eos ratione praedictae Cantoriae prouenerit, sed tantum ratione suarum distributionum, & canonicatum, ratione quorum diuini officij intererant; & proinde a solo successore cantoriae illius pensio petenda est, cum stylus Curiae habeat vt pensionarius decursum pensiones, & non solutas annorum praeteritorum a nouo possessore beneficii petere possit, licet successor talis nihil vniquam recipiat, aut recuperabit a praecessoribus suis, aut ab heredibus eorum. Franc. in c. praesentis, §. fin. de off. ord. in 6. & Gigas tract. de pensio. q. 39. adeo vt successor in dicta Cantoria ex eo pensionem soluere tenetur, quia recipiet, & possidebit cantoriam praedictae pensionis, Apostolica auctoritate operatam. Non tamen cogi potest successor ad soluendam pensionem statim ac succedit, donec lucretur, vel per eum steterit, quo minus tantum lucretur de fructibus, & distributionibus cantoriae; sicut nec successor in beneficio soluere tenetur pensionem, nisi de fructibus beneficii illius, cui pensio imposita est.

DECISIO LIV.

Ex consil. 50. alias 13. de praescript.

Habens beneficium valoris vt communiter creditur tercentum scutorum, & renuncians illud in fauorem alterius cum reservatione pensionis ducentorum scutorum, cum clausula, modo remaneret centum resignatario, qui locat illud 275. aut citius; non obstante tallocatione, ab eodem resignatario 200. petere potest, eo quod verus valor fructuum beneficii non satis per instrumentum locationis fructuum probatur. Cassad. dec. 20. super Reg. 9. cancel. Gomez. q. 11. super reg. can. de expri. val. & fructus beneficiorum locantur, seu arrendantur aliquando pluris, aliquando minoris quam vere valeant, ratione cognationis, amicitiae, vel certioris solutionis, vel anticipatio nis pretij, vel necessitatis, fertilitatis aut sterilitatis anni, qua resignans respicere non tenetur dummodo tempore renunciationis bona fide credebatur 300. valuisse, & modica pars excessus, vel defectus non debet illi nocere. Cassad. & Gom. vbi supra, maxime si pro vno solum, aut altero anno resignatarius illud dicto pretio locauerit, bene tamen faciet resignans, si ex varietate & successu temporis videat minus valere quam tempore renunciationis valeat, remittat resignatario tantam partem suae pensionis, quanta deesset ad hoc, vt deberet putari ista acceptio residui centum scutorum.

DECISIO LV.

Ex consil. 22. alias 32.

Cum constitutio pensionis adiecta clausula, habita, vel non habita possessione iusta esse possit iuste etiam pensionarius pensionem a beneficiario, qui se obligat ad soluendam pensionem etiam non adepta possessione accipere potest, non obstante, quod beneficiarius, nec possessio-